

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3162/23
30.8.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, др Драгице Попеску и Весне Филиповић, чланова већа у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник адвокат Бојана Гавриловић, адвокат из Београда, Булевар Деспота Стефана број 10/17, против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник адвокат Милош Антић из Београда, ул. Раде Кончара број 33а, ради утврђења, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 3797/18 од 03.02.2020. године, у седници већа одржаној дана, 30.08.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиоца АА, па се **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 3797/18 од 03.02.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Образложење

Ставом првим изреке побијане пресуде Првог основног суда у Београду 18 П 3797/18 од 03.02.2020. године, одбија се тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да суд утврди да је пуноважно усмено завештање сада пок. ВВ, бивше из ..., проглашено пред Првим основним судом у Београду дана 05.10.2017. године, у предмету О број 3750/17, што би тужена била дужна да призна и трпи, као неоснован. Ставом другим изреке побијане пресуде обавезује се тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 34.500,00 динара, у року од 8 дана.

Против ове пресуде благовремену жалбу изјавио је тужилац побијајући је из свих законских разлога прописаних чланом 373. ЗПП, као и због одлуке о трошковима поступка.

Апелациони суд у Београду испитујући пресуду у смислу одредбе члана 386. ЗПП ("Сл. гласник РС" бр. 72/11, са свим изменама и допунама), нашао је да је жалба неоснована.

У спроведеном поступку нису причињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 1, 2, 3, 5, 7. и 9. ЗПП, на које повреде овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, нити је причињена повреда из тачке 12. ове законске одредбе, пошто разлози о битним чињеницама нису противуречни изреци пресуде, нити постоји противуречност између навода у разлозима пресуде и садржине исправа и изведених доказа, па се побијана пресуда може испитати.

Према утврђеном чињеничном стању, по предлогу тужене ББ од 23.05.2017. године, покренут је поступак за расправљање заоставштине иза смрти њених родитеља, покојних ВВ и ГГ. На рочишту од 05.10.2017. године, проглашено је усмено завештање пок. ВВ, којим је оставиља располагала свом својом имовином у корист АА. Решењем Првог основног суда у Београду О број 3750/17 од 11.12.2017. године, прекинут је оставински поступак, док је АА, као тестаментални наследник по усменом тестаменту сада пок. ВВ, упућен да против наследне учеснице, овде тужене, покрене парницу ради утврђења пуноважности усменог завештања од 19.11.2012. године, проглашеног пред Првим основним судом у Београду дана, 05.10.2017. године у предмету О 3750/17. Ставом трећим изреке тог решења, ... (или ББ) је упућена да покрене парнични поступак против АА, ради утврђења да је оставилац, пок. ГГ, по основу брачне тековине сувласник са 1/2 идеалних делова на имовини која се води на пок. ВВ, а која се састоји од трособног стана број ... у ... у ул. ..., површине 73 м², на кат.парцели ... КО ... Првостепени суд је увидом у списе предмета Првог основног суда у Београду РЗ број 1941/12 од 19.11.2012. године, утврдио да је дана, 10.07.2012. године, од стране ДД, ЂЂ и ЕЕ, као сведока усменог завештања пок.ВВ, пријављен предлог за сачињавање тестамент, као и да су на рочишту од 19.11.2012. године, у наведеном предмету у вези са усменим завештањем пок. ВВ, која је преминула 17.06.2012. године, оне дале своју изјаву на записник. Према здравственом картону пок. ВВ је боловала од злоћудног тумора бронхија и плућа, хроничне, опструктивне болести плућа, шећерне болести, обољења живаца и срчаног мишића и у вези са тим болестима је примала терапије медикаментима. Сведок ДД је упознала пок. ВВ 1961. године, када се уселила у зграду у којој се налази предметни стан, а познаје и парничне странке, децу пок. ВВ. У близим је односима са АА, који је остао да живи у том стану из ког је тужена отишла после трећег разреда гимназије. Пок. ВВ се око три године пред смрт, теже кретала, виђала ју је готово, свакодневно и зна да је била је у болници пре но што је умрла, око двадесетак дана, али није изгледала као тежак болесник, пошто је могла да се креће и излазила је из зграде болнице, по потреби. Када се вратила кући рекла је сведоку да јој је дијагностикован карцином који раније није помињала и мислила је да јој је остало још годину дана живота, али је после шест дана умрла. То је било у време када је тужилац спремао матурски рад, а пок. ВВ је рекла сведоку да мора да напише тестамент или уговор о поклону, да би га осигурала да остане у стану. Због тога је желела да ангажује садашњу пуномоћницу тужиоца, али пошто је она те недеље била заузета, рекла је да пок. ВВ може да напиште тестамент ручно или да сведоци сведоче њеној последњој вољи. Како су тада у стану код пок. ВВ, поред сведока ДД, случајно затекли у посети ЂЂ и ЕЕ са братом, она је пред њима дала изјаву последње воље, што је било у уторак, а умрла је у недељу, 17.06.2012. године. Осећала се добро све до петка, када је лекар саветовао да оде у болницу, где је и умрла. За живота је желела да сачини тестамент или уговор о поклону са сином, овде тужиоцем, јер јој је тужиља својевремено узела злато из куће и продала га и напала је и скоро угушила, када ју је

ова избацила из куће, што зна из приче пок. ВВ и њеног супруга, као и ВВ жељу да све остави сину, јер је туженој довољно дала. Према исказу сведока ЋЋ, која је познавала пок. ВВ од времена када су им синови, који се и даље друже, ишли у основну школу, тужену није видела све до мајчине сахране. Зна да је пок. ВВ лечила јетру, али је крила болест, тако да сведок није ни знала да је отишла у болницу, али је приметила да јој није добро на неколико месеци пре но што је умрла, с тим да јој је иста тек пар дана пред смрт, а пошто је изашла из болнице, рекла да има карцином. Тужену ББ јој је била болна рана и рекла јој је да је за њу не пита и желела је да, чим се мало опорави и стане на ноге, зове адвоката да би сачинила тестамент којим ће све оставити тужиоцу. То је рекла сведоку ЋЋ пар дана пред смрт, надајући се да ће јој бити боље, а и док је била здрава, помињала је да ће имовину оставити тужиоцу. Једном су код пок. ВВ биле истовремено ЋЋ, ЕЕ и ДД, а последњи пут када ју је видела, била је у кревету, али свесна, померала је руке и ноге и након пар дана је умрла. Из исказа сведока ЕЕ, утврђено је да је веома често боравила код пок. ВВ и да зна да су са туженом имали велике проблеме, па је ВВ није желела ни на сахрани. Говорила је да жели све да остави АА, јер ББ ништа не заслужује, престала је да им долази у кућу, није желела ни име да јој помиње, јер је узимала наркотике, тукла се с њом и пар пута долазила у кућу да јој узима ствари. Пок. ВВ је дуго крила своју болест и од свог брата, супруга сведока ЕЕ и ни на шта им се никада није жалила, па је нису посетили када је први пут отишла у болницу. Сведоку је деловала нормално у погледу здравственог стања, а није одавала утисак тешког болесника, ни када ју је посетила после болнице, пар дана пред смрт, када је била у пристojном стању и код ње су биле ДД, пријатељица коју сведок познаје од раније и која је мајка тужиочевог друга, као и ЋЋ, коју је тада видела први пут. Тада им је ВВ казала да је крајње време да написмено остави имовину тужиоцу, посебно мислећи на стан, с тим да ни тужилац, ни тужена нису били присутни када се то дешавало, а да сву имовину жели да остави тужиоцу, причала је увек, чак и када су долазили код њих на прославе. Сва три сведока су потврдила да су тачне изјаве које су дали на записнику пред судом, дана, 19.11.2012. године, у предмету Првог основног суда у Београду, РЗ бр. 1941/12.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је донео побијану пресуду на основу одредбе чл. 78, 81. и 82. Закона о наслеђивању (ЗОН), члана 110 ст. 1 и 2, члана 114 став 2. истог закона, као и на основу одредбе чл. 228. и 231. ЗПП, наставши да, како је усмено завештање, ванредни облик завештања, допуштено је само у случају када то оправдавају изузетне прилике, које обухватају низ објективних и субјективних околности, услед којих завешталац није био у могућности да сачини редован тестамент. За спорно усмено завештање пок. ВВ, према наводима сведока, нису наступиле законом прописане изузетне околности, с обзиром на околност да се болест, године, односно старост завештаоца, не могу сами по себи сматрати за изузетне прилике. Првостепени суд налази да је пок. ВВ објективно и субјективно имала могућности да сачини редовно завештање, па је одбио тужбени захтев, наставши да у моменту давања усменог тестаментa од стране пок. ВВ, а које је проглашено пред судом 05.10.2017. године у предмету О 3750/17, нису постојале изузетне прилике које би га чиниле оправданим, нити су наступиле неочекиване околности услед којих оставиља у објективном и субјективном смислу није била у могућности да сачини писано завештање, јер је према исказима сведока у том моменту била свесна и комуникативна, а пре свега била је писмена.

Овај суд налази да је побиијана одлука правилна и на закону заснована. Наиме, усменим завештањем, према члану 110. Закона о наслеђивању (ЗОН), се сматра када завешталац последњу вољу усмено изрекне пред три истовремено присутна сведока, ако због изузетних прилика не може да сачини писмено завештање. То је ванредан облик завештања који се може сачинити у околностима због којих није могуће сачинити редовно завештање, а које се испољавају у наступању изузетних, односно неубичајених прилика (земљотрес, бродолом, пожар, поплава итд), које такође, могу представљати вишу силу или случај. Изузетне прилике постоје и када оне наступе за самог завештаоца, односно када су субјективног карактера, а изузетне су управо због тога што услед њих завешталац није могао да сачини писмено завештање (срчани удар, изненадна несрећа пред смрт итд.), када изјаву своје последње воље да пред истовремено три присутна сведока. Усмено завештање важи до истека рока од 30 дана, рачунајући од дана престанка изузетних прилика у којима је сачињено, али ако у том року наступи смрт завештаоца, усмено завештање је основ позивања на наслеђе. Сведоци усменог завештања у смислу одредбе члана 112. ЗОН морају бити потпуно пословно способна лица, која морају да знају језик на коме је завешталац изјавио последњу вољу, с тим да не морају бити писмени. У смислу одредбе члана 111. ЗОН, дужни су да без одлагања написмено саставе завештаочеву изјаву и да је што пре предају суду или да је усмено понове пред судом, износећи притом, када је, где и у којим приликама, завешталац изрекао своју последњу вољу, с тим да извршење те дужности није услов пуноважности усменог завештања. Одредбом члана 114. став 2. ЗОН прописано је да је наследник на основу завештања, онај коме је завешталац оставио целокупну имовину или део те имовине, одређен према њеној целини.

Првостепени суд је правилно нашао да у складу са одредбом члана 110. ЗОН, болест и животно доба пок. ВВ, као оставиље, не представљају саме за себе изузетне прилике због којих није могла да сачини тестамент у писаној форми. По оцени првостепеног суда иста је могла да сачини својеручни или тестамент пред сведоцима или неки други облик тестаamenta у данима и месецима који су претходили њеној смрти, дакле, пре него усмено изјавила последњу вољу пред сведоцима, тим пре што је годинама боловала од више болести и примала терапију због тога. Осим тога, правилно првостепени суд налази да је оставиља могла да са тужиоцем сачини уговор о поклону или уговор о доживотном издржавању, као и да је у моменту када јој се здравствено стање нагло погоршало, лично била у могућности да састави писмено завештање. Став овога суда је такође, да је оставиља објективно и субјективно имала могућност да састави тестамент у писаној форми, те да нису постојале изузетне прилике за састављање усменог тестаamenta у конкретном случају.

Неосновано се жалбом тужиоца наводи да су постојале изузетне прилике за сачињавање усменог тестаamenta, те да је пок. ВВ најавила сачињавање тестаamenta и разлоге зашто жели да га сачини, као и жељу да тужену искључи из тестаamenta, као недостојну за наслеђивање, у чему ју је смрт спречила, будући да је ток болести био неочекивано брз, те ју је онемогућио да своју вољу преточи у писмено завештање, а на коју околност су се сведоци изјаснили. Међутим, првостепени суд је основано нашао да у конкретном случају нису постојале изузетне околности ни у објективном, ни у субјективном виду, пошто је пок. ВВ, која је наводно своју последњу вољу исказала усменим путем пред сведоцима, у уторак, преминула тек у недељу дана 17.06.2012. године, а да притом није било сведочења на околност да тада није била комуникативна,

односно да није могла да покреће руке, па је у таквом стању могла, да и у тим последњим данима, сачини својеручни тестамент или тестамент пред сведоцима, а све с обзиром на услове за сачињавање тих облика завештања, прописане одредбама чл. 84. и 85. ЗОН.

Није од значаја став Врховног суда Војводине у ревизијској одлуци 83/69 према којој изузетне прилике у којима се може изјавити ваљани усмени тестамент постоје када је завешталац, у опасности од блиске смрти, услед тешке болести и када у таквом стању, пред сведоцима изјави своју последњу вољу, с намером да сутрадан сачини редовни тестамент, али пре сачињавања таквог тестаamenta умре, јер је пок. ВВ преминула тек након пет дана од последње изјаве воље. Неоснован је и навод жалбе да је иста договорила сачињавање тестаamenta за понедељак, али да је претходно, у недељу ненадано умрла, која околност није поуздано утврђена из изведених доказа. Наиме, сведок ДД је изјавила да је познавала пуномоћника тужиоца, адвоката ..., која је рекла да је заузета те целе недеље и да тек од понедељка може да се види са оставиљом, али и да оставиља може да напише тестамент ручно и објаснила је како то отприлике треба да изгледа, а ако не да они, тј. сведоци усменог тестаamenta, могу да буду сведоци њене последње воље, те да су у стану код пок. ВВ тада биле, поред сведока ДД и ЋЋ и ЕЕ. По налажењу овога суда то је у конкретном случају подразумевало могућност сачињавања писаног завештања пред сведоцима, пошто оставиља није преминула следећег дана, па овај суд налази да су преостали наводи жалбе без утицаја на другачију одлуку суда.

Са свега изложеног одлучено је као у изреци пресуде на основу члана 390. ЗПП и члана 401. тачка 2. ЗПП, имајући у виду да је и одлука о трошковима поступка донета правилном применом одредби чл. 150, 153, 154. и 163. ЗПП, у складу са важећим АТ и ТТ.

Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка имајући у виду да није успео у поступку по жалби те је одлука донета на основу члана 165. став 1. ЗПП.

**Председник већа-судија
Зорица Ђаковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић